

[Niels Eriksen.]

sen skulle ikke gerne føre til, at vi får færre selvstændige lokale banker og flere filialer af store banker, altså en koncentrationsbevægelse. En udvikling i denne retning har allerede været i gang. I 1935 havde de store banker med hovedsæde i København 112 filialer i provinsen, i 1953 er tallet vokset til 224, altså en fordobling. I 1935 havde Danmark 168 selvstændige banker, og i dag er tallet dalet til 161. Mange mindre banker har haft uvurderlig betydning for den pågældende egns erhvervsliv og erhvervsindehavere. Jeg tænker ikke mindst på lokalkendskabet. Mangen ung mand med en god idé, men for få penge er blevet hjulpet i gang, fordi man i den hjemlige bank kendte den pågældendes livsførelse og dygtighed. Alene af den grund skal man ikke underkende de mindre bankers betydning. Det forhold, jeg her har nævnt, har vel i særlig grad haft betydning i provinsen, og jeg kunne meget ønske, at de unge i byerne havde tilsvarende steder at henvende sig. De nuværende mindre bankers soliditet står almindeligvis fuldt på højde med de større bankers, og selvom jeg erkender, at en vis pristalsregulering kan være naturlig, synes jeg, den foreslåede 1 mill. kr. er for højt ansat.

Der er i handelsministerens forslag en principiel nydannelse. Det er det foreslåede nye stykke til likviditetsparagraffen, § 11. Denne nye bestemmelse i stk. 4 er af mere vidtrækkende betydning og af en helt anden karakter end § 11s øvrige regler. Bestemmelsen går ud på, at handelsministeren efter indstilling fra Danmarks Nationalbank og efter forhandling med private banker kan variere kravet til bankernes kassebeholdning mellem 2 og 10 pct., dog sådan at forhøjelser højst skal kunne ske med 1 point i hver kalendermåned og med mindst en måneds varsel, og at den ekstra kasserreserve for de banker, der modtager anfordringsindskud fra andre banker, varierer tilsvarende. Der står i handelsministerens forslag: „efter afgiven indstilling fra Danmarks Nationalbank“. Hvorfor står der forresten ikke „nationalbanken“ alene? Det ville vi i hvert fald synes var det rigtige.

Dette med de variable kassereservers princip har en tydelig pengepolitisk karakter og kan ikke motiveres på anden måde. Vi er meget ængstelige ved denne bestemmelse.

Vi er ikke tilhængere af magtkoncentration, og jeg har set i pressen, at vi ikke er ene om denne ængstelse. Med den højtærede formands tilladelse vil jeg bringe et kort citat fra en leder i „Politiken“ for den 3. december. Der står:

„Beføjelsen til administrativt at ændre lovens krav til bankernes likviditet kunne måske endda i visse situationer friste en regering til at føre en „løser“ økonomisk politik, end godt er, ud fra den betragtning, at man jo altid via bankerne kunne stramme til, hvis det går galt.“

Vi ser sådan på det, at denne bestemmelse meget nøje må overvejes, idet den i hvert fald ikke må kunne føre til en forstærkning af de i forvejen stærke og uheldige svingninger i likviditeten, som vi har oplevet i de sidste 5 år. I sin redegørelse for lovforslaget peger ministeren selv på, at en skærpelse af kravene til likviditeten i visse tilfælde måske vil kunne volde bankerne eller rettere deres lånekunder vanskeligheder. Det er en bemærkning, jeg har hæftet mig noget ved. Vi skulle nødig medvirke til at lægge hindringer i vejen for finansieringen af erhvervslivets sunde og rolige gang, thi det er erhvervslivet og dets fremgang, vi alle skal leve af.

Jeg mindes, at det ikke er længere siden end i foråret, at ministeren påkaldte sig pengeinstitutter, der kunne udvise et dristigt initiativ. Det er sin sag at påkalde dristighed, hvis man samtidig gennem en principielt ny banklovsbestemmelse binder bankerne for stærkt og skaber usikkerhed hos dem med hensyn til, hvad de kan komme ud for af krav.

Der er også et andet forhold, jeg må omtale i forbindelse med den nye likviditetsbestemmelse. Dens formål er ganske åbenbart at sikre nationalbanken endnu et virkemiddel, som i givne situationer sikkert meget vel kan tænkes anvendt, hvor man ellers ville have brugt diskontoforhøjelser kombineret med salg af obligationer i markedet. Sker dette, indebærer det, at bankernes kreditgrundlag med kort varsel kan blive beskåret, uden at efterspørgslen efter kredit berøres, idet anvendelsen af bestemmelsen ikke har nogen umiddelbart rentehævende virkning. Bestemmelsen kan derfor i givet fald føre til, at bankernes svære opgave, at bestemme, hvad der skal skæres